

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 28060/2023
25.02.2026. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Драгане Миросављевић и Надежде Видић, чланова већа, у парници по тужби тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Гордана Весковић, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., чији су пуномоћници Небојша Жиловић, Игор Прља и Виктор Прља, адвокати из ..., ради развода брака, вршења родитељског права, уређења личних односа и издржавања, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж2 26/23 од 28.02.2023. године, у седници одржаној 25.02.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж2 26/23 од 28.02.2023. године, у ставу првом и четвртом изреке.

Образложење

Пресудом Другог основног суда у Београду П2 1169/19 од 16.09.2021. године, ставом првим изреке, разводи се брак закључен 18.10.2014. године, у ... Француска, заведен у матичну књигу венчаних која се води за матично подручје Гроцка – Калуђерица под текућим бројем .. за 2017. годину, између ББ рођеног ...1989. године у ... – Француска, од оца ВВ и мајке ГГ и АА рођ. ..., рођене ...1995. године, у ... од оца ДД и мајке ЂЂ, на основу члана 41. Породичног закона Републике Србије. Ставом другим изреке, малолетно дете парничних странака ЕЕ рођен ...2015. године у ... Француска, поверава се мајци АА на бригу, чување, васпитање која ће самостално вршити родитељско право. Ставом трећим изреке, уређен је начин одржавања личних односа малолетног ЕЕ са оцем ББ тако што ће се контакти одвијати: путем видео позива преко апликације Месинџер и Вајбер два пута недељно, четвртомком и суботом од 19.00 до 19,30 часова а када отац дође у Србију контакти детета са оцем ће се одвијати у контролисаним условима у просторијама Центра за социјални рад Мајданпек у трајању два сата. Ставом четвртим изреке обавезан је тужени да на име свог дела допирноса за издржавање малолетног ЕЕ месечно плаћа износ од 300 евра сваког 01. до 05. у месецу за претходни месец, почев од 27.09.2017. године, као дана подношења тужбе па убудуће уплатом на девизни рачун законске заступнице – мајке АА. Ставом петим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиље у делу преко досуђеног износа од 300

евра до тражених 500 евра за издржавање малолетног ЕЕ, као неоснован. Ставом шестим изреке, одређена је мера заштите од насиља у породици, па је забрањено туженом да на било који начин даље узнемирава тужиљу АА и наложено му је да се уздржава од сваког дрског, безобразног и злонамерног понашања којим се угрожава телесни интегритет, душевно здравље и спокојство тужиље под претњом принудног извршења, с тим да мера заштите од насиља у породици остаје на снази годину дана од дана доношења, а евентуално изјављена жалба не одлаже извршење изречене мере. Ставом седмим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиље у делу којим је тражено да суд према туженом одреди меру заштите од насиља у породици: забране туженом да се приближава тужили на удаљености мањој од 100 метара и забране туженом да приступи у простору око места становања и места рада тужиље на удаљености мањој од 100 метара, као неоснован. Ставом осмим изреке, одлучено је да свака страна сноси своје трошкове парничног поступка.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж2 26/23 од 28.02.2023. године, ставом првим изреке, одбијене су, као неосноване, жалбе тужиље и туженог и потврђена првостепена пресуда у ставовима првом, другом, трећем, четвртном, петом и седмом изреке. Ставом другим изреке, укинута је првостепена пресуда у ставовима шестом и осмом изреке и у том делу списи враћени првостепеном суду на поновно суђење. Ставом трећим изреке, одбачена је жалба тужиље изјављена против првостепене одлуке у ставу четвртном изреке као недозвољена. Ставом четвртим изреке, одбачена је жалба туженог изјављена против првостепене одлуке у ставу петом и седмом изреке, као недозвољена.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију, због погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао правноснажну пресуду у побијаном делу, на основу члана 408. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС", бр. 72/11 ... 10/23), у вези одредбе члана 202. Породичног закона ("Службени гласник РС", бр. 18/2005...6/2015) и утврдио да је ревизија неоснована.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју овај суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиља и тужени су закључили брак 18.10.2014. године у Француској, где су и живели у породичној кући са родитељима туженог, из ког брака имају малолетно дете, сина ЕЕ, рођеног ...2015. године у Француској, уписан у књигу држављана Републике Србије. Тужиља и тужени су држављани Републике Србије, а тужени је и држављанин Француске, где ради и живи, а пријављено пребивалиште му је у Републици Србији. По заснивању брачне заједнице, током живота у породичној заједници са родитељима туженог, почели су озбиљни проблеми између странака. Тужени се насилнички понашао према тужиљи због чега је она два пута напуштала брачну заједницу. Од 2017. године живи са малолетним дететом у Републици Србији. Тужиља је 27.09.2017. године, покренула поступак за развод брака и поверавање малолетног детета, коју тужбу је тужени примио 12.11.2017. године, након чега је пред судом у Француској покренуо поступак ради развода брака захтевом од 17.11.2017. године. Тужиља је тужбу ради заштите од насиља у породици

поднела 20.07.2018. године, а парнице су спојене ради заједничког одлучивања. Узимајући у обзир низак календарски узраст детета, околност да су му близина и нега мајке неопходни, као и то да се дете није одвајало од мајке, при чему тужени није оспоравао подобност тужиле да самостално врши родитељско право, нити је истакао захтев да му се дете повери, Центар за социјални рад Мајдампек је у извештајима од 06.02.2018. године, 10.03.2020. године и 17.02.2021. године, дао мишљење да дете треба да буде поверено мајци. Имајући у виду да је за правилан раст и развој детета потребно учешће оба родитеља у одгајању, Центар је дао мишљење да се контакт са оцем интензивира путем видео позива и у контролисаним условима, с обзиром на то да се малолетни ЕЕ никад није одвајао од мајке, нити боравио у очевом домаћинству када он дође у Србију, већ се контакт остваривао у Центру за социјални рад Мајдампек. Тужени ради као конобар, запослен је на неодређено време у Друштву са ограниченом одговорношћу „ЖЖ“ на адреси ... у Паризу. За 2020. годину остварио је просечно месечну нето зараду у износу од 1.378,96 евра, а за 2021. годину у износу од 1.394,17 евра. Од месеца марта 2022. године, на име издржавања малолетног детета, плаћа 300 евра. Тужилца је запослена, ради као књиговођа и њена зарада је 37.000,00 динара месечно. Нема могућност додатне зараде јер ради од 07.00 до 15.00 часова сваког дана а после време проводи са малолетном дететом. Потребне малолетног детета, на месечном нивоу у периоду пре поласка у школу износиле су 500 евра, с тим што су се поласком у школу потребе детета повећале. Тужилца са малолетним дететом живи код рођака у ..., где је малолетни ЕЕ и пошао у први разред основне школе.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да су испуњени услови за развод брака из члана 41. Породичног закона, да је у интересу малолетног ЕЕ да буде поверен мајци на самостално вршење родитељског права, прихватајући налаз и стручно мишљење органа старатељства, које је прибављено пре доношења одлуке, а имајући у виду могућност задовољења потреба малолетног детета, с обзиром на његов низак календарски узраст. Руководећи се најбољим интересом малолетног детета, сагласно одредби члана 6, 61, 77. и 266. Породичног закона, уређен је начин одржавања личних односа малолетног детета са оцем у складу са моделом који је предложио орган старатељства у налазу и мишљењу и то путем видео позива и у контролисаним условима када дође у Србију у Центру за социјални рад Мајдампек с обзиром на то да се малолетни ЕЕ није одвајао од мајке, нити је боравио у очевом домаћинству. С обзиром на критеријуме прописане одредбама Породичног закона, суд је обавезао туженог да на име свог доприноса у издржавању малолетне ЕЕ плаћа месечни износ од 300 евра почев од дана подношења тужбе, па убудуће, ценећи потребе малолетног детета, обавезу оба родитеља да доприносе издржавању малолетног детета, као и њихове могућности, а имајући у виду и да од марта 2022. године отац плаћа тужилци 300 евра на име издржавања заједничког малолетног детета, оценио је да ће досуђени износ бити адекватан, уз допринос мајке, за подмирење свих животних и развојних потреба детета, сходно чл. 6, 154. и 160, 161, 162. и 262. став 2. Породичног закона, док је до тражених 500 евра одбио захтев.

Другостепени суд је прихватио правну аргументацију првостепеног суда, налазећи да је правилном применом материјалног права, одлучено о разводу брака, поверавању, одржавању личних односа и висини издржавања малолетног ЕЕ, па је првостепену пресуду потврдио у том делу. У погледу надлежности суда за поступања у овом поступку другостепени суд је оценио да је првостепени суд правилно засновао надлежност за поступања у поступку развода брака сходно члану 61. Закона о

решавању сукоба закона са прописима других земаља и члану 9. став 3. Конвенције од 18.05.1971. године између Владе Социјалистичке Федеративне Републике Југославије и Владе Републике Француске о надлежности, имајући у виду да су парничне странке држављани Републике Србије. Како су оба супружника држављани Републике Србије и како је тужба прво поднета суду на територији Републике Србије и парница почела да тече пре него што је тужени поднео тужбу суду у Француској, то је правилно првостепени суд засновао своју надлежност и одлучио о постављеним тужбеним захтевима. У погледу надлежности за доношење одлуке о поверавању малолетног ЕЕ, другостепени суд је оценио да за поступање није надлежан суд у Француској, јер су парничне странке и малолетно заједничко дете парничних странака држављани Републике Србије, а малолетно дете има и пребавалиште на територији Републике Србије од 2017. године, сходно члану 12. наведене Конвенције и Конвенције о грађанско – правним аспектима мађународне отмице деце и члану 66. и 67. Закона о решавању сукоба закона са прописима других земаља. Другостепени суд је имао у виду и околност да су судови у Француској заузели став о заснивању сопствене надлежности, али правилно закључује да одредбе чл. 66. и 67. Закона о решавању сукоба закона са прописима другим земаља, затим члан 5, 7, 9 и 12. наведене Конвенције и чл. 39. и 43. Закона о парничном поступку, упућују на то да је за поступање надлежан суд у Републици Србији, имајући у виду да су парничне странке и малолетно дете држављани Републике Србије а да је тужени у време подношења тужбе за развод брака и поверавање детета имао пријављено пребавалиште на територији Републике Србије, где је тужба прво и поднета и парница почела да тече пре него што је тужени поднео тужбу суду у Француској, јер је малолетно дете у време подношења тужбе и у време доношења првостепене пресуде имало боравиште на територији Републике Србије где живи са мајком од 2017. године.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су правилно применили материјално право када су одлучили о разводу брака, вршењу родитељског права и одређивању висине издржавања малолетног детета.

Чланом 3. став 1. Конвенције о праву детета прописано је да у свим активностима које се тичу деце од примарног значаја су интереси детета без обзира на то да ли их спроводе јавне или приватне институције за социјалну заштиту, судови, административни органи или законодавна тела. Ставом 2. истог члана прописано је да се државе чланице обавезују да детету обезбеде такву заштиту и бригу која је неопходна за његову добробит, узимајући у обзир права и обавезе његових родитеља, законитих старатеља или других појединаца који су правно одговорни за дете и предузимају у том циљу све потребне законодавне и административне мере. Ова обавеза преузета је чланом 6. став 1. Породичног закона, којом је прописано да је свако дужан да се руководи најбољим интересом детета у свим активностима које се тичу детета. Одредбом члана 77. Породичног закона прописани су услови за самостално вршење родитељског права и ставом 3. овог члана прописано је да један родитељ врши сам родитељско право на основу одлуке суда када родитељи не воде заједнички живот, а нису закључили споразум о вршењу родитељског права. Одредбом члана 61. Породичног закона, уређени су лични односи детета са родитељем са којим не живи.

Одредбом члана 266. став 1. Породичног закона, прописано је да је у спору за заштиту права детета и у спору за вршење, односно лишење родитељског права, суд увек дужан да се руководи најбољим интересом детета.

Одредбом члана 270. Породичног закона, прописано је да је, пре него што донесе одлуку о заштити права детета или о вршењу, односно лишењу родитељског права, суд дужан да затражи налаз и стручно мишљење од органа старатељства, породичног саветовалишта или друге установе специјализоване за посредовање у породичним односима.

Најбољи интерес детета, којим је суд дужан да се руководи у спору за заштиту права детета је правни стандард који чини неколико елемената процене и то узраст и пол детета, његове жеље и осећања, с обзиром на узраст и зрелост, емотивне потребе. У конкретном случају, имајући у виду утврђено чињенично стање, налазе и мишљење органа старатељства, низак календарски узраст детета и околност да отац детета живи у другој држави, и по оцени Врховног суда правилан је закључак нижестепених судова да је у најбољем интересу малолетног детета да мајка самостално врши родитељско право односно да живи у домаћинству са мајком, уз начин одржавања личних односа са оцем у контролисаним условима када дође у Републику Србију и путем видео позива, према датом моделу од стране надлежних органа старатељства.

Други основни суд у Београду је правилно засновао надлежност за поступање у погледу одлуке о поверавању детета мајци имајући у виду да су парничне странке и малолетно дете држављани Републике Србије и да малолетно дете има пребивалиште на територији Републике Србије од 2017. године, а тужба је прво поднета суду на територији Републике Србије и парница је почела да тече пре него што је тужба подета суду у Француској, сходно члану 61., 66., и 47. Закона о решавању сукоба закона са прописима других земаља и чл.9. наведене Конвенције од 18.05.1971. године.

Супротно ревизијским наводима, правилно су одлучили нижестепени судови да је у најбољем интересу малолетног детета да буде поверено мајци на самостално вршење родитељског права и да се контакт са оцем, за сада, остварује у контролисаним условима. Ревизијске наводе да је одлука о поверавању детета у супротности са привременом мером суда за породичне односе у Нантеру, Француска, и да се таквом одлуком оправдава, на посредан начин, одвођење детета од стране тужиље, што је супротно члану 3. Конвенције о грађанскоправним аспектима међународне отмице деце, Врховни суд оценио као неосноване.

У погледу одлуке о поверавању детета мајци, уз предложени модел комуникације са оцем, нижестепени судови су правилно одлучили имајући у виду извештај Центра за социјални рад Мајдампек од 17.02.2021. године, према ком извештају тужени и малолетни ЕЕ и даље треба да одржавају контакт у контролисаним условима, с обзром да се малолетни ЕЕ није одвајао од мајке, нити боравио у очевом домаћинству, при чему тужени није оспоравао подобност тужиље да самостално врши родитељско право, нити је истако захтев да се њему повери дете.

Правилна је и одлука о доприносу оца издржавању малолетног детета, јер с суд руководио његовим потребама и могућностима родитеља да доприноси издржавању малолетног детета сходно члану 160. Породичног закона према коме се издржавање одређује према потребама повериоца и могућностима дужника издржавања, при чему се води рачуна о минималној суми издржавања.

- 6 -

Из напред изнетих разлога, применом члана 414. став 1. Закона о парничном поступку, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић